

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Mester Csaba ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt alperes ellen közszolgálati jogviszony jogellenes megszüntetése jogkövetkezményei iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 18.M.350/2004. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 55.Mf.632.916/2006/5. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem, valamint az alperes által benyújtott csatlakozó felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

**í t é l e t e t :**

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 55.Mf.632.916/2006/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek  
- tizenöt nap alatt - 15.000 /tizenötezer/ forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

**I n d o k o l á s :**

A felperes keresetében a munkáltatói felmentés jogellenességének megállapítását, és az alperes elmaradt illetmény, 2001. július 1-től 2004. június 16-áig számolva 1.940.953 forint illetmény-különbözet, 6.134.000 forint elmaradt eredményjutalom, 2004. július 1-től 2.000 Ft/hó egészségpénztári befizetés, 2004. január 1-jétől étkezési hozzájárulás, 2004. július 1-jétől ruházati költségtérítés, szabadságmegváltás, 2004. novemberére egyszeri 30.000 forint temetési segély, kamat és perköltség fizetésre kötelezését kérte.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 18.M.350/2004/24. számú ítéletével 1.163.000 forint és kamata elmaradt eredményjutalom mint kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest, egyebekben a keresetet elutasította, és a felperest perköltség viselésére kötelezte.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1998. február 2-ától állt az alperes alkalmazásában, 1999. január 1-jétől az A. Főosztály Társasági Adók Osztályára került társasági adó-szakreferens munkakörbe.

Az alperes 2003. november 7-én tájékoztatta a felperest a Központi Hivatalban végrehajtandó létszámcsökkentésről, amely az ő jogviszonyát is érinti. Ezt követően a munkáltató 2003. december 15-én kelt felmentéssel 2004. június 16-ával szüntette meg a felperes közszolgálati jogviszonyát. Ennek indokolása szerint a Kormány 1106/2003.(X.31.) számú döntése alapján a közigazgatásban, így az alperes szerveinél is létszámcsökkentést, továbbá a hivatal elnökének döntése alapján átszervezést kell végrehajtani. A Központi Hivatalban képzettségének és besorolásának megfelelő másik betöltetlen munkakör nincs, emiatt további foglalkoztatására nincs lehetőség.

A munkaügyi bíróság álláspontja szerint az alperes bizonyította, hogy az A. Főosztály engedélyezett létszámát négy státusszal kellett csökkenteni, a létszámleépítés megjelölés pedig a felmentés jogszerű, összefoglaló indoka lehet. A felmentés a Ktv. 17. § (1) bekezdés a) és c) pontjára hivatkozása valós, és okszerűen vezethetett a felperesi jogviszony megszüntetéséhez, és az alperes a csoportos létszámcsökkentés szabályait is betartotta, az érdekképviseleti szerv véleményét kikérve.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes önmagában három és fél évvel korábbi munkaügyi perére hivatkozása a rendeltetésellenes joggyakorlást nem bizonyítja. A felperes jogviszonya a Kormány döntése alapján szűnt meg, a munkáltató a létszámcsökkentésre vonatkozó előírásokat diszkrecionális jogkörében volt jogosult végrehajtani. Az alperes ennek során kiválaszthatja azon személyeket - jelen esetben a felperest -, akinek munkájával bizonyítottan elégedetlen, így intézkedése önmagában ennek alapján nem rendeltetésellenes.

A munkaügyi bíróság megállapította, hogy a felperes eredeti kinevezési okiratát a főosztályvezető írta alá, ami a Szervezeti és Működési Szabályzatban foglaltaknak megfelelt. Az illetménykülönbözet kapcsán a felperes a hátrányos megkülönböztetésre alaptalanul hivatkozott, mert saját előadása szerint is „a szervezetben általános gyakorlat a 80%-os illetményszint megállapítása”. A bíróság álláspontja szerint a felperes e körben a 30 napos keresetindítási határidőt elmulasztotta, ezért keresete emiatt is megalapozatlan.

A munkaügyi bíróság bizonyítottan találta és értékelte is, hogy a felperes munkavégzése kifogás alá esett. Ugyanakkor kirívónak

tekintette, hogy az alperes éveken keresztül teljes mértékben kizárta a felperest a jutalmazásból. A főosztályon egy-két fő kivételével mindenki részesült jutalomban, a felperes azonban egyetlen egyszer sem. A felperes nem követelhet alanyi jogon jutalmat, azonban az Mt. 4. § (3) és az Mt. 5. §-ának (7) bekezdése megsértésének orvoslásaként kártérítésre jogosult, amelynek összegét a bíróság mérlegeléssel határozta meg.

A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság 55.Mf.632.916/2006/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, és a felperest 30.000 forint másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint nem nyert bizonyítást, hogy az alperes a várható létszámcsökkentés tudatában vett fel a felperes munkakörébe egy frissen végzett gyakornokot. A felperesnek az eredményarányos jutalomra alanyi jogosultsága nem volt, a bíróság az alperest a hátrányos megkülönböztetés miatt kötelezte kártérítés fizetésére. A munkavállaló rendelkezett teljesítmény-értékeléssel, amellyel nem értett egyet, de azt évekig bíróság előtt nem támadta, az abban foglaltak pedig lehetőséget biztosítottak az alperes számára az illetmény szint eltérítéséhez. Az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sem sértett, az ítélet rendelkező részének csak a joghátrányok orvoslására vonatkozó döntést kell tartalmaznia, a hátrányos megkülönböztetés megállapítása az indokolásból kitűnik.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet részbeni „megváltoztatását”, a felmentés jogellenességének megállapítását, és az alperes illetmény-különbözet megfizetésre kötelezését kérte. Jogszabálysértésként az Mt. 4. § (1) bekezdés és a Ktv. 43. §-ának (4) bekezdését jelölte meg. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság gyakorlatilag elválasztotta a felperessel szemben tartósan és következetesen gyakorolt hátrányos megkülönböztetést a felmentés valódi okától és jogellenesen járt el, amikor a hátrányos megkülönböztetést ítélete rendelkező része nem tartalmazza. Álláspontja szerint a bíróság tévesen alkalmazta a Ktv. 43. §-ának (4) bekezdésében foglaltakat, mivel a felperes alapilletményének 20%-kal való csökkentését nem a hivatal vezetője, hanem a felperes felettese írta alá, így az jogszerűnek nem tekinthető.

Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezésére és a kereset teljes egészében történő elutasítására irányult. Álláspontja szerint a munkáltató részéről rendeltetésellenes joggyakorlás nem valósult meg, mérlegelési jogkörében döntött alkalmanként úgy, hogy nem részesíti a felperest jutalomban.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet és a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felperes felülvizsgálati és az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelme nem megalapozott.

A joggyakorlás fontos szabálya, hogy a jogokat rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni. A törvényben meghatározott jog gyakorlása is jogellenessé válik, ha annak célja más jogos érdekének csorbítása, vagy ha komoly érdek nélkül az erre vezethet. Ebből következően a hátrányos megkülönböztetés vizsgálata során a munkáltatói intézkedéseket egyenként kell vizsgálni, és azok külön értékelendők.

Megalapozatlan azon felperesi érvelés, hogy a bíróságok elválasztották a hátrányos megkülönböztetést a felmentés valódi okától. Az eljáró bíróságok helytállóan indultak ki a kormányzati létszámcsökkentésről szóló 1106/2003.(X.31.) Korm. határozatból, illetve az annak alapján az alperesnél végrehajtott létszámcsökkentésből és átszervezésből. Az A. Főosztályán - ahol a felperes munkát végzett - a létszámot négy fővel kellett csökkenteni, annak eldöntése pedig a munkáltató diszkrecionális jogkörébe tartozott, hogy ezen indok alapján, mely munkavállalók jogviszonya kerül megszüntetésre. A felperes felmentésének a Ktv. 17. § (1) bekezdés a) és c) pontjára hivatkozása valós volt és okszerűen vezetett a jogviszony megszüntetéséhez. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperessel szemben 2000-ben a munkáltató jogellenes felmentő intézkedést hozott, ezt azonban az alperes saját hatáskörében utóbb orvosolta. Ez a körülmény így önmagában alkalmatlan annak bizonyítására, hogy a 2003. decemberi felmentés során a munkáltató a korábbiakra figyelemmel rendeltetésellenesen gyakorolta jogait, illetve a felperessel szemben retorziót alkalmazott.

Jogszabálysértés nélkül állapították meg az eljáró bíróságok, hogy az ítélet rendelkező részének valamennyi kereseti kérelemre ki kell térnie (Pp. 213. § (1) bekezdés) a joghátrányok megállapításának során olyan módon, hogy döntése végrehajtható legyen. A hátrányos megkülönböztetés megállapítása azonban az ítélet indokolási részére tartozó kérdés, amelyet az eljáró bíróságok helytállóan alkalmaztak.

A felperes felülvizsgálati kérelmében sérelmezte a Ktv. 43. §-ának (4) bekezdésében foglaltak megsértését a felperes teljesítmény értékelése során. Az eljáró bíróságok helytállóan utaltak a Ktv. 59. §-ának (3) bekezdésében rögzítettekre, amely szerint a keresetet a munkáltatói intézkedésről szóló irat kézbesítésétől számított 30 napon belül lehet a bírósághoz benyújtani a minősítés

és a teljesítményértékelés megállapításával összefüggésben. Mivel a felperes ezen igényét először 2004. május 24-én terjesztette elő, az elkésett. Ezért érdemi elbírálására jogszabályi lehetőség nem volt, így nem volt vizsgálat tárgyává tehető, hogy az intézkedés az arra jogosult személytől származott-e.

Osztotta a Legfelsőbb Bíróság - az elsőfokú bíróság ítéletének 7. és 8. oldalán részletesen kifejtett - jogi álláspontot, miszerint a munkáltató eljárása rendeltetésellenes volt, amikor a felperest huzamosabb ideig teljes mértékben kizárta a jutalmazásból, holott a főosztályon negyedévenként szinte mindenki részesült ebben. A jogviszonyt éveken keresztül a munkáltató fenntartotta, felperessel szemben fegyelmi eljárás nem indult, és az alperes nem igazolt olyan konkrét kirívó felperesi mulasztást munkavégzése során, amely indokolta volna a teljeskörű és folyamatos kizárását ezen javadalmazásból. Az eljáró bíróságok helytállóan hivatkoztak a Ktv. 71. § (2) bekezdés a) pontja alapján alkalmazandó Mt. 4. § (3) bekezdés, illetve Mt. 5. § (7) bekezdésében foglaltakra, amelyek szerint a rendeltetésellenes joggyakorlás és hátrányos megkülönböztetés következményét megfelelően orvosolni kell. A felperes jutalmat alanyi jogon ugyan nem követelhetett, azonban a fenti jogelvek sérelmére tekintettel a kártérítési igénye megalapozott, és annak összegét a bíróságok mérlegelési jogkörükben eljárva helytállóan határozták meg.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a Fővárosi Bíróság 55.Mf.632.916/2006/5. számú ítéletét hatályában fenntartotta.

A felperest a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a perbeli időben hatályos 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2008. március 5.

**Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. bíró**

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő